

A szöveg

1. Jelentésbeli kapcsolóelemek:
 - a) Téma – réma → Ismert és új információ
 - b) Izotópok → Különböző szavak ugyanazon személy/tárgy megnevezésére (névmás, szinonima, stb.)
 - c) Szövegfókusz, szövegtopik
 - d) Kulcsszó, cím, tételmondat
2. Grammatikai (nyelvtani) kapcsolóelemek:
 - a) Névmási utalások:
 - a1) Anafora → visszautalás
 - a2) Katafora → előreutalás
 - a3) Deixis → rámutatás
 - b) Névelők: a, az, egy
 - c) Kötőszók: hogy, vagy, tehát, azonban, stb.
 - d) Toldalékolás

1. Jelentésbeli kapcsolóelemek

Példaszöveg:

Történetünk **2 főről** szól. **Peti és Nóra elvesztették labdáikat**. Méghozzá azokat a **labdákat veszítették el**, amiket **ők karácsonyra kaptak szüleiktől**. Így új **labdákat** mentek vásárolni, hogy legyen mivel játszaniuk az **elveszettek** helyett. Amíg nem volt mivel játszaniuk, ők maguk is **elveszettnek** érezték magukat.

Téma-réma:

„... elvesztették labdáikat” → Új információ, eddig erről nem tudott az olvasó, tehát réma.

„... labdákat veszítették el” → Ismert információ, már tudjuk, hogy elvesztették a labdákat, tehát téma.

„... karácsonyra kaptak szüleiktől” → Új infó, eddig nem tudtuk, hogy a labdákat karácsonyra kapták.

Izotópok: 2 fő → Peti és Nóra → ők | Mind a három kifejezés ugyanarra a 2 személyre vonatkozik.

Szövegtopik → Biztosítja a szövegfolytonosságot. [pl. „ajándékot kaptak” ----> „a két labda”]

Szövegfókusz → A leglényegesebb mondat (hasonló, mint a tételmondat (legalábbis szerintem)).

Kulcsszó, cím, tételmondat:

A jelenlegi szövegben a tételmondat az alábbi: **„Peti és Nóra elvesztették labdáikat”**. Az egész szöveg erre a mondatra épül rá, a kulcsszó az **„elveszt(t)ett”**, hiszen ez a legtöbbet előforduló szó, és szintén erre épít a történet. Azonban egy szövegnek több kulcsszava is lehet, így akár a **„labda”** is lehet kulcsszó. Ennek a szövegnek nincs címe, de az is többletjelentést adhatna a szövegnek.

2. Nyelvtani kapcsolóelemek:

Példaszöveg:

Történetünk 2 főről szól. **Peti és Nóra** elvesztették labdáikat. **Méghozzá azokat** a labdákat veszítették el, **amiket ők** karácsonyra kaptak szüleiktől. **Így** új labdákat mentek vásárolni, **hogy** legyen mivel játszaniuk az elveszettek helyett.

Anyuka: - Te melyiket szeretnéd Peti?

Peti: - Én **azt** a kéket kérem!

Anyuka: - Nóra, te döntöttél?

Nóra: - Igen, **azt** szeretném, ami **ott** van a pult **mögött**.

Névmási utalások:

- Anafora → A harmadik mondatban az „ők” szó visszautalás Petire és Nórára.

- Katafora → Az „azokat” szó előreutalás a soron következő információra.

- Deixis → Az „azt”, „ott” és „mögött” szavak akkor nyernének teljes értelmet, ha ott lennénk abban a szituációban, beszédhelyzetben és konkrétan rá tudnánk mutatni a dologra és látnánk azt.

Névelők → *dőlten*

Kötőszók: **vörösen kiemelve**

Toldalékok: pl. „játszaniuk” → nekik játszaniuk → Petire és Nórára utal → konnexió

3. Az intertextualitás típusai

a) Idézet: „Lassan haladok, de sosem hátrafelé.” - Abraham Lincoln ← a szerzőt megjelöljük

b) Parafrázis: Átirat, a tartalom marad, de módosítással

ha humorral párosul → **c) paródia**

d) Allúzió (rájátszás): Téma megváltozhat; sorok, szavak felhasználása költői játékkal

e) Palimpszeszt (felülírás): Az eredeti szövegre ráírás, sokszor aktualizálás. Versformában azonosság.

f) Evokáció (előhívás, felidézés)

4. Szövegtípusok:

a) A kommunikáció irányultsága szerint:

- monologikus → Egyirányú beszéd (pl.: előadás, szónoki beszéd)
- dialogikus → Kétirányú beszéd (pl.: beszélgetés, vita)
- polilogikus → Kettőnél több irányú beszéd (pl.: kerekasztal tanácskozás)

b) Szövegalkotás módja szerint:

- tervezett
- spontán

c) A kommunikáció színterei szerint:

- magánéleti szöveg
- közéleti szöveg
- publicisztikai szöveg
- hivatalos szöveg
- tudományos szöveg
- szépirodalmi szöveg

d) A kommunikáció célja szerint:

- leíró/bemutató
- elbeszélő (cselekményt, történetet)
- érvelő/meggyőző

e) Kommunikációs csatornák szempontjából:

- írott szöveg
- hangzó szöveg

5. A szöveg szerkezete

a) Makroszerkezeti egységek:

- Bevezetés
- Tárgyalás
- Befejezés

b) Mikroszerkezeti egységek:

- Tételmondat
- Kifejtés
- Következtetés
- Bekezdések, mondattömbök

6. A szöveg tervezése:

A téma kiválasztása → cím → anyaggyűjtés → az anyag elrendezése (vázlat) és szétválogatása → résztémák, kulcsszavak kijelölése → jegyzetkészítés → felhasznált irodalom jegyzékének összeállítása → ellenőrzés → memorizálás → próbaelőadás, előadásmód megtervezése